

بسم الله الرحمن الرحيم

آثار پرداخت و عدم پرداخت زکات در روایات اهل بیت (ع)

حسن عباسپور

دفتر نهاد نمایندگی ولی فقیه در جهاد کشاورزی شهرستان
داراب

مفهوم شناسی زکات

زکات از ریشه لغوی «زک و» دلالت بر رشد و نمو و زیاد شدن دارد. خلیل بن احمد درباره معنای لغوی زکات می‌گوید: «زکات مال به معنای پاک کردن آن است و جمله «زکا الزرع یزکو

زکاء» به معنای رشد کردن کشتزار و محصولات است. راغب اصفهانی اصل زکات را به معنای رشدی که از برکت خداوند به دست آمده می‌داند. و علامه طباطبایی معنای لغوی زکات را تطهیر ذکر میکند

زکات در اصطلاح شرعی به معنای وجوب پرداخت اندازه معینی از برخی اموال است که به حد نصابی خاص رسیده باشد. علت اینکه این واجب، زکات نامیده شده، امید به برکت یافتن مال، یا برای پاکیزه کردن نفس انسان است.

زکات معنای عامی هم دارد که به همه کمک‌های واجب و مستحب به دیگران گفته می‌شود.

از آنجا که در قرآن برای اشاره به زکات از واژه صدقه هم استفاده شده است، برای زکات واجب از اصطلاح صدقه واجب استفاده می‌شود تا از صدقه‌های مستحب متمایز شود.

وجوب زکات

وجوب زکات از ضروریات دین اسلام می‌باشد. ضروری دین به آن دسته از احکام و عقایدی گفته می‌شود که برای همه مسلمانان کاملاً واضح و بدیهی است که جزء اسلام هستند و مورد اتفاق همه مسلمانان است و انکار وجوب آن موجب ارتداد خواهد شد.^{۱۳۵} زکات از عبادات به شمار می‌رود، از این رو، نیت (قصد قربت) در آن شرط است.

موارد زکات

زکات به نه چیز تعلق می‌گیرد:

- ۱- گندم، ۲- جو، ۳- خرما، ۴- کشمش، ۵- طلا، ۶- نقره، ۷-
- شتر، ۸- گاو، ۹- گوسفند.

برخی سرمایه را نیز به موارد فوق افزوده‌اند؛ هرچند نظر رایج در بین علمای شیعه این است که پرداختن زکات سرمایه را مستحب می‌دانند اگر کسی یکی از این موارد را مالک باشد، طبق شرایطی واجب است مقداری از آن، که در شریعت معین شده را پرداخت کند.

اکنون به بررسی آثار زکات در لسان روایات می‌پردازیم.

بررسی آثار زکات در روایات اهل بیت (ع)

در روایات معصومین توجه ویژه ای به بحث زکات شده است به طوری که در کتاب وسایل الشیعه و مستدرک آن، ۱۹۸۰ حدیث در این باب آمده است که اهمیت بالای آن را می‌رساند. در این روایات مواردی مانند فلسفه زکات و وجوب پرداخت آن مطرح شده است. بخشی از این روایات نیز به بررسی آثار و برکات زکات می‌پردازد و بخشی دیگر صدمات ناشی از عدم پرداخت آن را مطرح می‌نماید. قسمت اخیر در این تحقیق مورد بررسی قرار گرفته است. بنابراین در ادامه روایات مربوط به برکات زکات و صدمات ناشی از عدم پرداخت آن را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

• مایه تطهیر و تزکیه روح انسان

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَمَّا نَزَلَتْ آيَةُ الزَّكَاةِ «خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا» حَدِيثٌ فِي شَهْرِ رَمِضَانَ، فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مُنَادِيَهُ فَنَادَى فِي النَّاسِ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فَرَضَ عَلَيْكُمُ الزَّكَاةَ كَمَا فَرَضَ عَلَيْكُمُ الصَّلَاةَ.

امام صادق علیه السلام فرمود: هنگامی که آیه زکات در ماه رمضان نازل شد که: از اموال آنان صدقه بگیر تا آنان را پاکیزه و تزکیه نمایی، پیامبر خدا صلی الله علیه و آله دستور داد که سخنگویش در بین مردم اعلام کند که: خدای متعال زکات را بر شما واجب کرد همانگونه که نماز را بر شما واجب کرد.

• یکی از پنج ستون دین اسلام

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسَةٍ: عَلَى الصَّلَاةِ، وَالزَّكَاةِ، وَالصَّوْمِ، وَالْحَجِّ وَالْوَلَايَةِ:

امام باقر علیه السلام فرمود: اسلام بر پنج پایه استوار است: نماز، زکات، روزه، حج و ولایت (اهل بیت علیهم السلام)

• فرو نشاندن خشم خدا

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَوْصِيَكُمْ بِالزَّكَاةِ فَإِنِّي سَمِعْتُ نَبِيَّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ: الزَّكَاةُ قَنْطَرَةُ الْإِسْلَامِ فَمَنْ

أَذَاهَا جَارَ الْقَنْطَرَةِ، وَمَنْ إِحْتَبَسَ دُونَهَا وَهِيَ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ.

امیرمؤمنان علیه السلام فرمود: شما را به زکات وصیت و سفارش می‌کنم، از پیامبر شما که درود خدا بر او و خاندانش باد شنیدم که می‌فرمود: زکات پل اسلام است، پس کسی که زکات بپردازد از پل می‌گذرد، و کسی که آن را نگهدارد به پایین آن سقوط خواهد کرد، و (پرداخت) زکات خشم پروردگار را فرو می‌نشاند.

• شرط پذیرش نماز

عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ أَمَرَ بِثَلَاثَةٍ مَقْرُورٍ بِهَا ثَلَاثَةٌ أُخْرَى: أَمَرَ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ فَمَنْ صَلَّى وَلَمْ يَزَكْ لَمْ تُقَبَّلْ مِنْهُ صَلَاتُهُ، وَأَمَرَ بِالشُّكْرِ لَهُ وَلِلْوَالِدَيْنِ فَمَنْ لَمْ يَشْكُرْ وَالِدَيْهِ لَمْ يَشْكُرِ اللَّهَ، وَأَمَرَ بِاتِّقَاءِ اللَّهِ وَصِلَةِ الرَّحِمِ فَمَنْ لَمْ يَصِلْ رَحِمَهُ لَمْ يَتَّقِ اللَّهَ:

امام رضا علیه السلام فرمود: خداوند به سه کار همراه سه کار دیگر فرمان داده است: ۱- فرمان به نماز و زکات داده است. پس کسی که نماز بجا بیاورد ولی زکات را نپردازد نمازش از او پذیرفته نمی‌شود. ۲- و فرمان به سپاسگزاری از خود و پدر و مادر داده پس کسی که از پدر و مادرش قدردانی نکند شکر خدا را هم بجا نیاورده است. ۳- و فرمان به تقوای الهی و صله رحم داده است، پس کسی که صله رحم انجام ندهد تقوای الهی را مراعات نکرده است.

• پرداخت زکات نشانه علاقه خدا به انسان است

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بَعْدَ خَيْرٍ أَنْ يَبْعَثَ إِلَيْهِ مَلَكًا مِنْ خَزَائِنِ الْجَنَّةِ فَيَمْسَحُ صَدْرَهُ وَيَسْخِي نَفْسَهُ بِالزَّكَاةِ:

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: اگر خدا خوبی بنده ای را بخواهد، فرشته ای از خزانه داران بهشت می‌فرستد تا سینه او را مسح کند و قلب او را برای پرداخت زکات سخاوتمند سازد.

• عامل محبوب شدن نزد خدا

قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: ... وَأَنَّ أَحَبَّ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى
أَسْخَاهُمْ كَفًّا، وَأَسَخَى النَّاسِ مَنْ أَدَّى زَكَاةَ مَالِهِ وَلَمْ يَبْخُلْ
عَلَى الْمُؤْمِنِينَ بِمَا افْتَرَضَ اللَّهُ لَهُمْ فِي مَالِهِ:

امام صادق علیه السلام فرمود: محبوبترین مردم پیش خدا
سخاوتمندترین آنهاست، و سخاوتمندترین فرد کسی است
که زکات مالش را بپردازد و در مورد واجب مالی خود
نسبت به مؤمنان بخل نورزد.

• سختترین واجب

عَنْ رُفَاعَةَ بْنِ مُوسَى أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: مَا
فَرَضَ اللَّهُ عَلَى هَذِهِ الْأُمَّةِ شَيْئًا أَشَدَّ عَلَيْهِمْ مِنَ الزَّكَاةِ، وَفِيهَا
تُهْلِكُ غَاثُهُمْ:

رفاعه گوید که از امام صادق علیه السلام شنیدم که
می‌فرمود: خداوند بر این امت چیزی دشوارتر از
زکات واجب نکرده است، در زکات است که خیلی از آنان
به هلاکت می‌رسند.

• عامل خیر و صلاح جامعه

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: لَا تَزَالُ أُمَّتِي بِخَيْرٍ مَا لَمْ
يَخُونُوا وَادُّوا الْأَمَانَةَ، وَآتَوْا الزَّكَاةَ، وَإِذَا لَمْ يَفْعَلُوا
ذَلِكَ أَبْثَلُوا بِالْقَحْطِ وَالسِّنِينَ:

رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: امت من تا وقتی که
خیانت نکنند و امانت‌ها را رد کنند و زکات را بپردازند
در خیر و سعادت خواهند بود، ولی هرگاه که چنین نکنند
به قحطی و کمبود دچار خواهند شد.

• حافظ اموال

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: دَاوُوا مَرْضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ،
وَخَصِّنُوا أَمْوَالَكُمْ بِالزَّكَاةِ:

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: بیماران خود را با صدقه مداوا کنید، و اموالتان را هم با پرداخت زکات حفظ و بیمه کنید

• آمرزش گناهان

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله: أَلْزَكَاةُ تُذْهِبُ الذُّنُوبَ:

رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: زکات، گناهان را از بین می‌برد.

• کم نشدن مال

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: مَا آدَى أَحَدٌ الزُّكَاةَ فَتَنَقَّصَتْ مِنْ مَالِهِ، وَلَا مَنَعَهَا أَحَدٌ فَزَادَتْ فِي مَالِهِ:

امام صادق علیه السلام فرمود: با پرداخت زکات از ثروت کسی کم نشده، همانطور که با خودداری از پرداخت آن ثروت کسی زیاد نشده است.

زیاد شدن روزی

قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ: يَا جَابِرُ... وَالزُّكَاةُ تَزِيدُ فِي الرِّزْقِ:

امام باقر علیه السلام فرمود: ای جابر ... زکات روزی انسان را زیاد می‌کند

• تزکیه نفس و زیاد شدن مال

قَالَتْ فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ فِي خُطْبَتِهِ: فَجَعَلَ الْإِيمَانَ تَطْهِيرًا لَكُمْ مِنَ الشَّرِّ وَالصَّلَاةُ تَنْزِيهَا عَنِ الْكِبَرِ، وَالزُّكَاةُ تَزْكِيَةٌ لِلنَّفْسِ، وَنِمْاءٌ فِي الرِّزْقِ:

حضرت فاطمه زهرا علیها السلام فرمود: خداوند ایمان را مایه پاکیزگی شما از شرک قرار داد و نماز را مایه دور شدن شما از تکبر قرار داد و زکات را بخاطر پاکیزگی جان و روان و افزایش روزی واجب کرد.

• درمان بیماران

عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ سَمْعٍ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع يَقُولُ مَا ضَاعَ
مَالٌ فِي بَرٍّ وَلَا بَحْرٍ إِلَّا بِتَضْيِيعِ الزَّكَاةِ فَحَصِّنُوا أَمْوَالَكُمْ
بِالزَّكَاةِ وَ دَاوُوا مَرْضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ

امام جعفر صادق (ع): «اموال خود را با دادن زکات حفظ کنید و بیماران و مریضان خود را با دادن صدقه مداوا کنید. به درستی که هیچ مالی در بیابان و در صحرا از بین نرفت، مگر آنکه زکات آن داده نشد».

• دفع بلا از شخص و دیگران

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ لَيَدْفَعُ بِمَنْ يَصَلِّي مِنْ شِيعَتِنَا عَمَّنْ لَا يَصَلِّي مِنْ شِيعَتِنَا وَلَوْ أَجْمَعُوا عَلَى تَرْكِ الصَّلَاةِ لَهَلَكُوا، وَإِنَّ اللَّهَ لَيَدْفَعُ بِمَنْ يَرْكِي مِنْ شِيعَتِنَا عَمَّنْ لَا يَرْكِي وَلَوْ أَجْمَعُوا عَلَى تَرْكِ الزَّكَاةِ لَهَلَكُوا: امام صادق عليه السلام فرمود:

خداوند بواسطه نمازگزاران شیعه بلا را از شیعیانی که نماز نمی‌خوانند دفع می‌کند، و اگر همه نماز را ترک کنند هلاک خواهند شد. و خداوند بخاطر زکات پردازان شیعه بلا را از کسانی که زکات نمی‌دهند دفع می‌کند و اگر همه زکات را ترک کنند نابود خواهند شد.

• آزمایش برای مالداران و کمک برای فقرا

قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِنَّمَا وُضِعَتِ الزَّكَاةُ إختِبَارًا
لِلأَغْنِيَاءِ وَمَعُونَةً لِلْفُقَرَاءِ ، وَلَوْ أَنَّ النَّاسَ أَدُّوا زَكَاةَ
أَمْوَالِهِمْ مَا بَقِيَ مُسْلِمٌ فَقِيرًا مُحْتَاجًا وَلَا اسْتَغْنَى بِمَا فَرَضَ اللَّهُ
لَهُ ، وَإِنَّ النَّاسَ مَا افْتَقَرُوا وَلَا احْتَأَجُّوا وَلَا جَاعُوا وَلَا عَرَوْا
إِلَّا بِذُنُوبِ الْأَغْنِيَاءِ وَحَقِيقٌ عَلَى اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنْ يَمْنَعَ
رَحْمَتَهُ مِنْ مَنْ مَنَعَ حَقَّ اللَّهِ فِي مَالِهِ :

امام صادق علیه السلام فرمود: زکات قرار داده شده تا آزمایش ثروتمندان و کمک به فقرا باشد، اگر مردم زکات اموال خود را بپردازند هیچ مسلمان نیازی باقی نمی‌ماند و با آنچه که خدا واجب کرده بی‌نیاز می‌گردد و مردم فقیر و محتاج و نیازمند و گرسنه و برهنه نمی‌شوند مگر بواسطه گناهان ثروتمندان شایسته است که خداوند

رحمت خود را از کسانی که حق خدا را در ثروت خود ادا نکنند باز دارد.

• درمان بخل

من أدّى زكاة ماله وقى شخ نفسه

هرکس زکات مال خود را بپردازد، قطعا از بخل حفظ شده است.»

• سبب گشایش برای مردگان

شخصی به امام صادق علیه السلام گفت: برادرم از دنیا رفته است و زکات زیادی به عهده اش بود، من آنها را پرداخت کردم، امام فرمود: «با این عمل مشکل او بر طرف می‌شود.» جامع الاحادیث، ج ۹، ص ۲۲۳.

• فقر زدایی

امیرمؤمنان علیه السلام فرمود: «هیچ فقری گرسنه نمی‌ماند مگر به سبب آنکه توانمندی حق خدا را نمی‌پردازد و خداوند در روز قیامت توانمند را به همین دلیل بازخواست خواهد کرد.» سفینه البحار، ج ۳، ص ۴۷۴

آثار ترک زکات

• تلف شدن اموال

امام صادق علیه السلام فرمود: «ما ضاع مال فی البرّ و لا فی البحر الا بتضييع الزكاة» جامع الاحادیث، ج ۹، ص ۵۰.

«هیچ مالی در خشکی و دریا ضایع نمی‌شود، مگر به ضایع ساختن زکات.»

• خسارت دو برابر

«مَنْ مَنَعَ حَقَّ اللَّهِ أَنْفَقَ فِي بَاطِلٍ مِثْلِيهِ»

«کسی که حق خدا را نپردازد (در راه حق مال خود را صرف نکند) دو برابر آن را در راه باطل صرف خواهد کرد.»
وافی، ج ۱۰، ص ۴۲.

• هزینه کردن در راه اشرار و گناه

امام صادق علیه السلام فرمود: «وَاعْلَمْ أَنَّهُ مَنْ لَمْ يَنْفَقْ فِي طَاعَةِ اللَّهِ ابْتُلِيَ بِأَنْ يَنْفَقَ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ وَ مَنْ لَمْ يَمْشِ فِي حَاجَةِ وَلِيِّ اللَّهِ ابْتُلِيَ بِأَنْ يَمْشِيَ فِي حَاجَةِ عَدُوِّ اللَّهِ.»

«بدان، کسی که مال خود را در راه اطاعت خداوند صرف نکند، به هزینه کردن آن در راه معصیت خداوند گرفتار می‌شود و هر کس در حل مشکلات ولی خدا گامی بر ندارد، خداوند او را بر تلاش و حرکت در راه حل مشکلات دشمن خدا گرفتار می‌کند.»

• محروم شدن از رحمت الهی

عن ابوعبدالله (ع): حَقِيقُ عَلَى اللَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَنْ يَمْنَعَ رَحْمَتَهُ مَنْ مَنَعَ حَقَّ اللَّهِ فِي مَالِهِ (حر عاملی، وسائل الشیعه، ج ۹، ص ۱۲)

امام صادق علیه السلام فرمود: «کسی که حق خداوند را از مالش نپردازد، سزاوار است که خداوند رحمت خود را از او دریغ کند»

• یکی از اقسام دزدی

قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَلْسُرَاقُ ثَلَاثَةٌ: مَانِعُ الزَّكَاةِ، وَمُسْتَحِلُّ مَهْوَرِ النِّسَاءِ، وَ كَذَلِكَ مَنْ اسْتَدَانَ وَ لَمْ يَنْوِقِضْهُ:

امام صادق علیه السلام فرمود: دزدان سه نوع اند: مانعین زکات، کسانی که مهریه زنان را حلال می‌شمارند (و نمی‌دهند)، و کسی که قرض می‌کند ولی قصد پرداخت ندارد.

• محتاج شدن

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ...: وَإِذَا مُنِعَتِ الزَّكَاةُ ظَهَرَتِ الْحَاجَةُ:

امام صادق علیه السلام فرمود: ... هنگامی که زکات پرداخت نشود فقر و نیاز بروز خواهد کرد.

• عدم پذیرش نماز

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: ثَمَانِيَةٌ لَا تُقْبَلُ مِنْهُمْ صَلَاةٌ، مِنْهُمْ مَانِعُ الزَّكَاةِ:

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: نماز هشت گروه پذیرفته نمی‌شود، یکی از آنان کسانی‌اند که از پرداخت زکات خودداری می‌کنند.

• مال زکات داده نشده آتش روز قیامت

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: مَا مِنْ عَبْدٍ مَنَعَ مِنْ زَكَاةٍ مَالِهِ شَيْئًا إِلَّا جَعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُغْبَانًا مِنْ نَارٍ مُطَوَّقًا فِي عُنُقِهِ يَنْهَشُ مِنْ لَحْمِهِ حَتَّى يَفْرَعَ مِنَ الْحِسَابِ وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ «سَيَطُوقُونَ مَا بَخِلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» يَغْنَى مَا بَخِلُوا بِهِ مِنَ الزَّكَاةِ:

امام باقر علیه السلام فرمود: بنده‌ای که از پرداخت مقداری از زکات واجب خودداری کند خداوند روز قیامت آن مال را بصورت اژدهایی از آتش قرار می‌دهد که در گردن آن شخص پیچیده و گوشت او را می‌درد، تا اینکه از حسابرسی آزاد گردد و آن فرموده پروردگار (در قرآن) است که فرمود: آنچه را بخل

ورزیدند، روز قیامت طوق گردنشان خواهد شد. (یعنی آنچه از زکات ندادند)

• بی‌ایمان مردن

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ مَنَعَ قِيرَاطًا مِنَ الزَّكَاةِ فَلَيْمُتْ إِنْ شَاءَ يَهُودِيَا أَوْ نَصْرَانِيًّا: إِمَامٌ صَادَقَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَرَمُود: كَسَى كَه بَانْدَا زِه يَك قِيرَاط حَدِيث از زکات واجب را نپردازد باید به دین یهود یا نصاری بمیرد.؛ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ مَنَعَ قِيرَاطًا مِنَ الزَّكَاةِ فَلَيْسَ بِمُؤْمِنٍ وَلَا مُسْلِمٍ وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ: رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ:

امام صادق علیه السلام فرمود: کسی که به وزن یک قیراط از زکات واجب را نپردازد مؤمن و مسلمان نیست و مصداق فرموده خداست (که بنده بعد از مرگ می‌گوید: خدایا مرا برگردان تا بعدها کار شایسته انجام دهم.

• بی‌برکتی زمین

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ: إِذَا مُنِعَتِ الزَّكَاةُ مَنَعَتْ الْأَرْضُ بَرَكَاتِهَا:

رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هنگامی که از پرداخت زکات خودداری شود، زمین برکاتش را باز خواهد داشت.

منابع:

*جامع احادیث الشیعه

*وسائل الشیعه

*محاسن برقی

*علل الشرايع

*الوافى

*بحار الانوار

*سفينه البحار